

Міністерство освіти і науки України  
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

**Костіна В.В., Мельник Ю.Б.,  
Микитюк С.О., Могилка О.П., Яренько К.В.**

## **СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА**

Навчально-методичний посібник  
для студентів 5 курсу зі спеціальності „соціальна педагогіка”

Харків – 2010

УДК 37.013.42:378.147.88(073)  
ББК 74.66р30-2  
С 69

*Затверджено*

редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 8 від 07. 09.2010 р.).

*Автори:*

**Костіна В.В., Мельник Ю.Б., Микитюк С.О., Могилка О.П., Ярьсько К.В.**

*Рецензенти:*

**Дмитренко Т.О.** - доктор педагогічних наук, професор,  
професор кафедри соціальної педагогіки  
Харківського національного педагогічного університету  
імені Г.С. Сковороди.

**Рижанова А.О.** - доктор педагогічних наук, професор,  
проректор з науково-педагогічної та виховної роботи  
Харківської державної академії культури.

**Соціально-педагогічна практика** : навч.-метод. посіб. для студ. 5 курсу  
С 69 зі спец. „соціальна педагогіка” / В. В. Костіна, Ю. Б. Мельник,  
С. О. Микитюк, О. П. Могилка, К. В. Ярьсько ; Харк. нац. пед. ун-т. – Х. :  
ХНПУ, 2010. – 68 с.

У посібнику наведено робочі програми соціально-педагогічної практики в соціальних інститутах (ЗНЗ, соціальних службах та ін.), які є компонентом підготовки студентів 5 курсу вищих навчальних закладів педагогічного фаху зі спеціальності „соціальна педагогіка”, розкрито способи оволодіння професійними функціями соціального педагога, наведено методичний інструментарій тощо. Ця практика виступає важливою умовою формування майбутнього професіоналізму соціального педагога. Видання розроблено на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, кафедрою соціальної педагогіки у складі: В. В. Костіна (розділ 1), О. П. Могилка (розділ 2), К. В. Ярьсько (розділ 3) та кафедрою психології у складі: Ю. Б. Мельник, С. О. Микитюк (розділ 4).

Рекомендовано для студентів і викладачів вищих навчальних закладів.

**ББК 74.66р30-2**

**УДК 37.013.42:378.147.88(073)**

Видано за рахунок авторів.

© Костіна В.В., Мельник Ю.Б., Микитюк С.О.,  
Могилка О.П., Ярьсько К.В., 2010.

© Харківський національний педагогічний  
університет імені Г.С.Сковороди, 2010.

## ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. Загальні положення соціально-педагогічної практики у навчально-виховних закладах для студентів 5 курсу спеціальності „Соціальна педагогіка” кваліфікаційний рівень «спеціаліст».....	4
Додатки.....	17
РОЗДІЛ 2. Загальні положення науково-дослідної практики в соціальних службах для студентів 5 курсу спеціальності „Соціальна педагогіка” кваліфікаційний рівень «спеціаліст».....	23
РОЗДІЛ 3. Загальні положення науково-дослідної практики в соціальних службах для студентів 5 курсу спеціальності „Соціальна педагогіка” кваліфікаційний рівень «магістр».....	32
Додатки.....	41
РОЗДІЛ 4. Загальні положення психологічної складової соціально-педагогічної практики для студентів 5 курсу спеціальності „Соціальна педагогіка”.....	47
Додатки.....	50
ЛІТЕРАТУРА.....	67

**РОЗДІЛ 1**  
**ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**  
**соціально-педагогічної практики у навчально-виховних закладах**  
**для студентів 5 курсу спеціальності „Соціальна педагогіка”**  
**кваліфікаційний рівень «спеціаліст»**

Соціально-педагогічна практика в школі є важливою складовою процесу підготовки фахівця з соціальної педагогіки та ефективною формою оволодіння спеціалістами вміннями та навичками, необхідними для майбутньої професійної діяльності за кваліфікацією спеціаліст педагогічної освіти, соціальний педагог. На практиці спеціалісти мають змогу закріпити і поширити знання та уміння зі спеціальних дисциплін, поглибити свою теоретичну підготовку, набути досвід практичної діяльності соціального педагога. Соціально-педагогічна практика спрямована на формування вмінь виявлення та обґрунтування соціально-педагогічних проблем, аналізу впливу факторів соціалізації, обґрунтування способів розв'язання соціально-педагогічних ситуацій тощо. Спеціаліст повинен організувати та самостійно провести заходи з розв'язання соціально-педагогічних проблем у середовищі ЗНЗ.

Соціально-педагогічна практика спеціалістів у школі є органічним продовженням попереднього кваліфікаційного рівня (бакалавр). Практика проводиться у відповідності до навчального плану.

**Розподіл практики за навчальним планом.**

Назва практики	Спеціаліст	
	Семестр	Тижнів
Соціально-педагогічна	1	4

Зміст практики визначається програмами, що затверджуються випусковою кафедрою соціальної педагогіки відповідно до „Положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України” Міністерства освіти і науки України.

Навчально-методичне керівництво й виконання програм практик забезпечується кафедрою соціальної педагогіки. До керівництва практикою спеціалістів залучаються досвідчені викладачі кафедри, що мають вчені звання та досвід роботи у загальноосвітньому закладі.

Практика складається з трьох основних етапів:

Настановчий етап:

- а) участь в установчій конференції;
- б) знайомство з програмою практики;
- в) отримання направлення;
- г) знайомство з правами та обов'язками практиканта;
- д) призначення керівника-методиста;
- є) визначення місця і терміну практики;
- ж) узгодження графіка консультацій;
- з) складання індивідуальних завдань.

На цьому етапі викладачі кафедри соціальної педагогіки розробляють програму практики. На початку практики кафедра соціальної педагогіки організовує настановчу конференцію, де визначаються мета і завдання практики, які має виконати студент-практикант. У цей період студенти розподіляються за викладачами (методистами), які керуватимуть практикою. Студенти ознайомлюються з програмою, на її основі розробляють індивідуальні плани роботи з урахуванням специфіки установи, де відбудуватиметься практика. Керівник практики перевіряє і коригує плани згідно з функціональними обов'язками соціального педагога і темою дипломної роботи студента.

Практичний етап – власне практична діяльність спрямована на виконання завдань практики, згідно з індивідуальним планом. Робочий день практиканта визначається правилами трудового розпорядку та режимом роботи установи або організації, де він проходить практику. Кожен практикант працює за індивідуальним планом. З огляду на зазначені вимоги індивідуальний план

студента-практиканта має бути спрямований на формування певних умінь і навичок у таких сферах діяльності соціального педагога під час практики в ЗНЗ:

1. Організаційній (складання індивідуального плану, визначення термінів, напрямів, організаційних моментів на практиці).

2. Науково-дослідній (розробка моделі діяльності соціального педагога, розробка програми діяльності з розв'язання проблеми в конкретній групі (чи у дитини), розробка тез виступу на підсумковій конференції і підготовка їх до публікації у збірнику наукових статей).

3. Навчально-методичній (впровадження програми в процес установи, створення етичного кодексу роботи соціального педагога в ЗНЗ, підбір методичних засобів й розробка методичних рекомендацій з її впровадження).

#### **Модель індивідуального плану роботи студента.**

№ з/п	Основні напрями роботи	Заходи (що проводить студент)	Календарний термін проведення заходу	Позначка про виконання

Протягом проведення практики студент-практикант перебуває у школі, спостерігає за роботою соціального педагога, допомагає соціальному педагогові у виконанні всіх видів робіт в школі та певному класі, проводить пробні та залікові соціально-педагогічні заходи, веде спостереження за певним контингентом дітей. Під час практики студенти ведуть щоденник педагогічних спостережень, в якому відображають зміст і терміни виконання завдань індивідуального плану. У щоденнику мають бути відображені: режим роботи соціального педагога ЗНЗ; графік занять студентів-практикантів; аналіз індивідуальної та групової діяльності студента-практиканта.

У загальних висновках (які носять фундаментальний характер щодо змісту звіту студента про результати проходження навчальної соціально-педагогічної практики в ЗНЗ мають бути обов'язково висвітлені наступні питання: рівень виконання плану практики та зазначення відхилень від нього; основні надбання (теоретичні й практичні), отримані в результаті виконання завдань практики; проблеми (об'єктивні й суб'єктивні), що заважали здійсненню соціально-педагогічної діяльності практиканта та можливі шляхи їх розв'язання; ступінь задоволеності соціально-педагогічною діяльністю практиканта; пропозиції щодо поліпшення організації навчальної соціально-педагогічної практики в ЗНЗ.

Підсумковий етап:

- здійснення рефлексивного аналізу власної діяльності;
- підготовка і оформлення звітів;
- участь у підсумковій конференції, захист звітів.

Після завершення практики проводиться підсумкова конференція з педагогічної практики, на якій студенти захищають звіти про виконання програми соціально-педагогічної практики у ЗНЗ, виступають із доповідями за певними питаннями, що розкривають зміст їхньої діяльності під час практики, підтверджують виступи відеофрагментами, необхідною наочністю та документами.

## **ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ**

### **Соціально-педагогічна практика в школі.**

**Мета практики:** удосконалення комплексу професійних умінь в напрямі спеціалізації в процесі самостійної роботи на посаді соціального педагога.

#### **Зміст практики.**

1. Знайомство з установою, керівником практики від бази практики, узгодження планів (індивідуального плану та плану роботи бази практики);
2. Знайомство з основними напрямками роботи соціального педагога бази практики та групою (чи дитиною), з якою належить працювати;
3. Розробка індивідуального плану роботи;
4. Визначення методологічних підходів до проектування власної соціально-педагогічної діяльності з розв'язання проблем конкретної групи (дитини);
5. Розроблення комплексної програми соціально-педагогічної допомоги конкретній групі (дитині) та впровадження розробленої програми соціально-педагогічної допомоги групі (дитині) й оцінка її результативності;
6. Створення варіанту етичного кодексу соціального педагога, з урахуванням специфіки ЗНЗ (бази практики);
7. Узагальнення отриманих під час практики результатів та підготовка виступу на заключній конференції.



### **Завдання практики.**

1. Створення умов для набуття студентами професійного досвіду під час оволодіння функціональними обов'язками соціального педагога ЗНЗ.

2. Удосконалення умінь самостійного проектування й здійснення процесу соціально-педагогічної діяльності з розв'язання проблем конкретної дитини чи групи.

3. Формування мотивації до поглибленого вивчення теоретичних та методичних засад соціальної педагогіки під час виконання експериментальної частини дипломної роботи, а також, розвиток стійкого інтересу до дослідно-експериментальної роботи в межах власної професійної діяльності.

4. Удосконалення і збагачення досвіду використання творчого підходу до самостійної професійної діяльності.

5. Створення умов для перевірки власної професійної компетентності, необхідної для ефективного розв'язання соціально-педагогічних завдань.

6. Створення умов для удосконалення й збагачення досвіду організації посередницької діяльності з метою розв'язання проблем.

## Перелік звітної документації.

1. Характеристика студента-практиканта, підписана керівником бази практики.
2. Звіт про практику.
3. Щоденник практики.
4. Індивідуальний план роботи.
5. Звітні соціально-педагогічні завдання з практики:
  - а) соціальний паспорт школи (мікрорайону школи) та соціальний паспорт класу;
  - б) структурно-функціональна модель діяльності соціального педагога з розв'язання певної проблеми в умовах ЗНЗ (класі або у дитини);
  - в) комплексна програма соціальної допомоги групі чи дитині (не менш ніж 8 заходів);
  - г) сценарії 3-х заходів відповідно до програми (соціально-виховний захід з класом, партнерський захід із залученням до соціально-педагогічної діяльності представників соціальних служб, профілактичний захід з формування здорового способу життя у середовищі ЗНЗ);
  - д) варіант етичного кодексу соціального педагога ЗНЗ.
6. Аналіз заходів проведених іншими студентами-практикантами.
7. Протоколи обговорення заходів.

### **Форми та методи контролю.**

Перевірка виконання практикантами вимог до проходження практики здійснюється у двох формах: поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль здійснює керівник практики від університету, який регулярно відвідує базу практики і перевіряє записи у щоденнику, де студент послідовно відмічає виконання окремих пунктів програми практики. Підсумковий контроль здійснюється в ході захисту звіту про практику. Вся робота повинна бути особисто виконана студентом-практикантом. Для узагальнення матеріалів звіту студентам наприкінці практики відводиться один тиждень. Звіт про практику здається на кафедру.

Звіт перевіряється і затверджується керівниками практики від бази практики та навчального закладу. Підсумки практики підбиваються в процесі захисту звіту на підсумковій конференції.

Диференційована оцінка з практики виставляється залежно від якості виконання завдань практики: поглибленого вивчення теоретичного матеріалу програми та підготовки звіту про виконання індивідуального завдання. Вона враховується на рівні з іншими оцінками, що характеризують успішність студента. Оцінка з практики заноситься до екзаменаційної відомості, проставляється в заліковій книжці.

## Критерії оцінювання результатів практики.

Рівні компетентності	Оцінка	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	“відмінно” (А)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) ґрунтовно і творчо володіє знаннями про сутність, специфіку та досвід соціально-педагогічної діяльності у ЗНЗ, вільно оперує відповідним понятійно-категоріальним апаратом;</li> <li>2) завдання практики виконані повністю, або у більшому обсязі, із застосуванням творчого підходу;</li> <li>3) студент виявляє власні наукові інтереси щодо проходження практики – ним здійснено елементи власних досліджень з окремих проблем;</li> <li>4) за час роботи студент налагодив високопродуктивні контакти з керівництвом бази проходження практики та його фахівцями, сприяв встановленню і підтримці позитивного мікроклімату в колективі;</li> <li>5) вивчав індивідуальні особливості клієнтів та склав їх психолого-педагогічну характеристику;</li> <li>6) працював з повною віддачею: тривалість його робочого дня (у тому разі й індивідуальна самостійна робота) становила 6 годин;</li> <li>7) якісно підготував і вчасно (у повному обсязі) здав звітну документацію;</li> <li>8) установа рекомендує оцінити результати практики на “відмінно”. Студент має подяку від керівника бази практики за співпрацю або від клієнтів за високоякісну соціально-педагогічну діяльність;</li> <li>9) взяв участь у настановній і звітній конференції;</li> <li>10) підготував виступ на підсумковій звітній конференції.</li> </ol>
Достатній (частково-пошуковий)	“добре” (ВС)	<ol style="list-style-type: none"> <li>11) володіє необхідним знаннями про сутність, специфіку та досвід соціально-педагогічної діяльності у ЗНЗ, оперує відповідним понятійно-категоріальним апаратом;</li> <li>12) здійснював самостійно окремі напрями роботи, інші напрями діяльності реалізувалися за умов наявності системи розгалужених директив;</li> <li>13) завдання практики виконані повністю, на високому рівні;</li> <li>14) за час роботи студент налагодив продуктивні контакти з керівництвом бази проходження практики та його фахівцями;</li> </ol>

		<p>15) якісно підготував і вчасно (у повному обсязі) здав звітну документацію;</p> <p>16) виявляв прагнення до власних творчих пошуків.</p>
Елементарний (репродуктивний)	“задовільно” (DE)	<p>17) володіє розрізненими знаннями про сутність, специфіку та досвід соціально-педагогічної діяльності у ЗНЗ, оперує лише провідними категоріями понятійного апарату;</p> <p>18) роботу здійснював виключно за дорученням та за окремими напрямками;</p> <p>19) студентом-практикантом здійснено не менше половини запланованих видів діяльності;</p> <p>20) звітна документація не є систематизованою та завершеною, здана невчасно;</p> <p>21) студент був присутній на настановній і звітній конференціях.</p>
Низький (фрагментарний)	“незадовільно” (FX – з правом перескладання)	<p>22) студент не був присутній на настановній і звітній конференціях;</p> <p>23) наявні грубі порушення у виконанні графіка роботи на базі практики;</p> <p>24) студент не оволодів необхідним обсягом знань про сутність, специфіку та досвід соціально-педагогічної діяльності у ЗНЗ;</p> <p>25) план практики виконаний частково;</p> <p>26) звітна документація представлена не у повному обсязі.</p>
Вкрай низький (недостатній)	“незадовільно” (FX – без права перескладання)	<p>27) студент не був присутній на настановній і звітній конференціях;</p> <p>28) студент виявляє незнання провідних засад соціально-педагогічної діяльності у ЗНЗ;</p> <p>29) студент безвідповідально ставився до проходження практики, не виконав більшу половину плану практики;</p> <p>30) відсутня звітна документація;</p> <p>31) робота студента під час практики колективом бази практики, визначена як незадовільна.</p>

## **Кваліфікаційні вимоги до професійних знань та умінь студента-практиканта.**

Після проходження практики студент п'ятого курсу має **знати**:

- зміст діяльності з підвищення рівня соціальної адаптації дитини, групи дітей шляхом їх особистісного розвитку;
- зміст діяльності з профілактики явищ дезадаптації (соціальної, психологічної, педагогічної);
- зміст діяльності з соціальної реабілітації дітей, що мають відхилення від норми у фізичному, психічному або соціальному розвитку;
- зміст посередницької діяльності у взаємозв'язках дитини чи групи з середовищем;
- основні методики та технології роботи соціального педагога;
- професійно-етичний кодекс соціального педагога;
- методологію та методи соціально-педагогічних досліджень.

Після проходження практики студент п'ятого курсу має **вміти**:

- аналізувати досвід й практику роботи фахівців в галузі соціальної педагогіки, свою власну професійну діяльність;
- діагностувати проблему дитини на основі вивчення особливостей дитини й середовища;
- проектувати соціально-педагогічні програми допомоги дитині (планувати етапи та засоби діяльності з досягнення конкретного результату, здійснювати вибір засобів, методів, прийомів та форм соціально-педагогічної діяльності, прогнозуючи її кінцевий результат);
- самостійно реалізовувати програму надання соціально-педагогічної допомоги й підтримки дитині на основі знання теорії, технології і методики соціально-педагогічної діяльності; використовувати індивідуальні, групові та колективні форми роботи;
- організовувати соціально-значущу діяльність у соціумі, педагогічно керувати й коректувати соціальну ситуацію розвитку дітей;

- приводити в дію юридичні, психологічні, медичні, педагогічні механізми попередження й подолання негативних факторів розвитку й соціалізації дитини;
- використовувати в соціально-педагогічній діяльності нормативні документи (закони, правові акти тощо), спрямовані на надання допомоги й підтримки дитині, її захист;
- інтегрувати виховні можливості сім'ї, освітніх та соціальних установ, соціуму в цілому для успішної соціалізації та реабілітації дитини;
- науково осмислити результати соціально-педагогічної діяльності та на основі цього удосконалювати її форми, методи та технології.

## **Питання для обговорення на заключній конференції.**

1. В чому полягає специфіка сучасних закладів нового типу порівняно з середньою школою стосовно соціалізаційних можливостей для школярів?

2. В чому полягає специфіка діяльності соціального педагога в загальноосвітніх закладах різного типу (ЗНЗ, ліцей, гімназія, НВК)?

3. Обґрунтуйте зміст діяльності соціального педагога ЗНЗ з соціальної адаптації школярів, наведіть приклади ефективних технологій та методик з розв'язання цього питання.

4. Обґрунтуйте зміст діяльності соціального педагога ЗНЗ з формування здорового способу життя учнів, наведіть приклади ефективних технологій та методик з розв'язання цього питання.

5. Обґрунтуйте зміст діяльності соціального педагога ЗНЗ з соціальної реабілітації дітей-інвалідів, дітей-правопорушників, дітей-сиріт, дітей групи ризику, наведіть приклади ефективних технологій та методик з розв'язання цього завдання.

6. Визначте роль соціального паспорту школи в роботі соціального педагога ЗНЗ, а також розкрийте його структуру й особливості.

7. Які оптимальні умови є необхідними для реалізації самостійної творчої (науково-дослідницької) роботи соціального педагога у ЗНЗ?

8. Яких етичних правил має дотримуватись соціальний педагог під час розв'язання соціальних проблем групи (дитини) під час взаємодії з:

а) колегами;

б) батьками учнів (або особами, які їх замінюють);

в) дітьми?

9. Які в Вас є зауваження та пропозиції з організації та проведення практики?

10. Які методи та форми роботи виявилися найбільш ефективними під час проходження соціально-педагогічної практики, чому?



## **Додаток А**

### ***Пам'ятка студенту-практиканту.***

#### **До виїзду на практику:**

- з'ясувати на кафедрі місце, час початку практики, її тривалість, ПІБ керівників практики, отримати робочу програму практики;

- отримати у соціального педагога-методиста консультацію з питань її організації і проведення (свідчення про соціально-педагогічну установу, про ведення записів у щоденнику, про порядок збору матеріалів для підготовки науково-дослідної роботи, про час консультацій, про звітність за практику).

#### **По прибуттю на місце практики:**

- у відділі кадрів соціально-педагогічної установи отримати відмітку про прибуття в установу і документ практиканта(посвідчення чи пропуск);

- з'явитися до керівника практики, ознайомити його з робочою програмою (планом) практики, уточнити індивідуальний план роботи, з'ясувати свої обов'язки і права, графік роботи, порядок користування документацією установи;

- пройти обов'язкові інструктажі з охорони праці та заходам безпеки (у випадку необхідності – медичне обстеження).

#### **Під час проходження практики:**

- виконувати правила внутрішнього розпорядку, встановленого в установі;

- повністю виконувати програму практики та індивідуальні завдання (з науково-дослідної роботи);

- нести особисту відповідальність за виконану роботу та її результати нарівні зі штатними співробітниками установи;

- по можливості надавати допомогу установі у здійсненні заходів з підвищення ефективності соціально-педагогічної діяльності, удосконаленню організаційно-управлінських основ керівництва діяльністю установи;

- вести наукові дослідження в інтересах установи та кафедри вузу;

- вести щоденник практики, який надавати на перегляд груповому керівнику.

## Додаток Б

### *Титульний аркуш звіту з активної практики.*

Міністерство освіти і науки України  
Харківський національний педагогічний університет  
імені Г.С. Сковороди

Кафедра соціальної педагогіки

### **Звіт**

з активної практики в загальноосвітніх навчальних закладах  
студента-практиканта

---

(прізвище, ім'я, по-батькові)

студентки (та) \_\_\_\_\_ курсу \_\_\_\_\_ групи  
спеціальності “соціальна педагогіка”  
факультету психології та соціології

Термін практики: з “ ” \_\_\_\_\_ р. до “ ” \_\_\_\_\_ р.

Місце проходження практики:

## Додаток В

### *Титульний аркуш щоденника практики.*

Студент \_\_\_\_\_  
ПІБ

ф-та \_\_\_\_\_, \_\_\_\_\_ курсу, \_\_\_\_\_ групи.

Практика проводилась в \_\_\_\_\_  
району м. \_\_\_\_\_

Адреса установи \_\_\_\_\_

Телефон \_\_\_\_\_

Факультетський керівник \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
(ПІБ, посада, місце роботи)

Груповий керівник \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
(ПІБ, посада, місце роботи)

Соціальний педагог-керівник від бази

практики \_\_\_\_\_

## Додаток Г

### Соціальний паспорт школи.

- 1) Загальна кількість учнів на початок навчального року - \_\_\_\_\_
- 2) Кількість сімей, що негативно впливають на дітей - \_\_\_\_\_
- 3) Малозабезпечені сім'ї - \_\_\_\_\_
- 4) Багатодітні сім'ї - \_\_\_\_\_
- 5) Неповні сім'ї - \_\_\_\_\_
- 6) Безробітні сім'ї - \_\_\_\_\_
- 7) Безробітні сім'ї — із них неблагонадійні - \_\_\_\_\_
- 8) Кількість неповнолітніх учнів, що стоять на обліку в міліції - \_\_\_\_\_  
(Прізвище, клас)
- 9) Діти, яких опікують - \_\_\_\_\_

№	П І Б учня	П І Б опікуна	Клас

- 10) Діти з дитячого будинку - \_\_\_\_\_

№	П І Б	Клас	Рік народження

- 11) Відомості про освітню установу:

Назва:

Адреса/телефон:

- 12) Список адміністрації та фахівців освітньої установи (розміщено у додатку до паспорту).

- 13) Список батьківського комітету школи:

П І Б

- 14) Відомості про місця суспільного збору молоді (бари, клуби тощо), що є на території мікрорайону школи (перелік).

- 15) Відомості про водойми, кар'єри, автостради та інші об'єкти, що є на території мікрорайону школи (перелік й короткий опис).

## Додаток Д

### *Соціальний паспорт мікрорайону школи.*

**1. Матеріальна база житлового масиву мікрорайону школи,** можливості її використання для організації позанавчального часу дітей й підлітків (спортивна, технічна й культурно-просвітницька база мікрорайону, дитячі кімнати, клуби, військово-спортивні майданчики й комплекси, майстерні). Мікрорайон школи поділяють на природні відносно замкнені ділянки з центрами скупчення інтересів дітей й підлітків у вільний час, що стихійно або цілеспрямовано склалися. Певні об'єкти цих територій можуть впливати на дітей не тільки позитивно але й негативно.

**2. Доросле населення й оточення мікрорайону:** його склад (віковий та професійний)

Діагностування на цьому рівні дозволяє виявити найбільш традиційні для мікрорайону форми професійної, культурної та побутової орієнтації, виявити певних осіб, які можуть бути центрами уваги дітей та зразком для наслідування, а також виявити людей, що беруть участь у вихованні дітей мікрорайону, або яких можна залучити до цієї роботи.

### **3. Інститут сім'ї.**

Склад сімей, матеріальні умови їх існування, цінності, що в них панують, виховна цілеспрямованість, моральна культура.

Для обробки анкетних даних доцільно скласти таблицю:

#### **Розподіл дітей на групи**

	За віком (класами)
	За навчально-виховними категоріями (здібні, малоздібні, важкі).
	За станом здоров'я (здорові, здоров'я нормальне, середнє, нижче за середнє, слабке).
	За сімейним статусом (повні, трьохпоколінні, неповні, багатодітні).
	За перевагою інтересів (групи "людина-людина", "людина-техніка", "людина-художній образ", "людина-знак", "людина-природа").

Для кожної з груп можна скласти власну більш розгорнуту характеристику.

## Додаток Д (продовження)

### Характеристика дорослого населення мікрорайону.

Склад	Кількість людей	%
Чоловіки		
Жінки		
<b>Соціальний склад дорослого населення</b>		
Робітники		
Фермери		
Службовці середньої ланки		
Пенсіонери		
Домогосподари (безробітні)		
Інваліди		
Учні ПТНЗ		
Студенти		
Безробітна молодь		
<b>Національний склад</b>		
Українці		
Росіяне, тощо		
<b>Рівень освіти населення</b>		
Неповне середнє		
Середнє		
Середнє-спеціальне		
Незакінчене вище		
Вище		
<b>Склад сімей</b>		
Загальна кількість		
Повні-багатопоколінні		
Повні, кількох поколінь		
Неповні		
Бездітні		
Поодинокі		
Що мають одну дитину		
2-х дітей		
3-х дітей і більше		

Для складання СПМ потрібно провести соціально-педагогічне обстеження:

- а) учнів (анкетування учнів);
- б) батьків(анкетування батьків);
- в) класного керівника (анкетування класного керівника).

**РОЗДІЛ 2**  
**ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**  
**щодо соціально-педагогічної практики у соціальних службах**  
**для студентів 5 курсу спеціальності „Соціальна педагогіка**

Соціально-педагогічна практика в соціальних службах важлива складова підготовки соціального педагогіка, вона є ефективною формою оволодіння спеціалістами вміннями та навичками, необхідної для майбутньої професійної діяльності за кваліфікацією спеціаліст педагогічної освіти, соціальний педагог. На практиці спеціалісти закріплюють отримані знання та уміння зі спеціальних дисциплін, поглиблюють свою теоретичну підготовку, набувають досвід практичної діяльності соціального педагога. Соціально-педагогічна практика спрямована на формування вмінь виявлення та обґрунтування соціально-педагогічних проблем, аналізу впливу факторів соціалізації, обґрунтування способів розв'язання соціально-педагогічних ситуацій тощо. Соціально-педагогічна практика спеціалістів у соціальних службах є органічним продовженням попереднього кваліфікаційного рівня (бакалавр, спеціаліст). Практика проводиться у відповідності до навчального плану.

**Розподіл практики за навчальним планом.**

Назва практики	Спеціаліст	
	Семестр	Тижнів
Соціально-педагогічна	1	2

Зміст практики визначається програмами, що затверджуються випусковою кафедрою соціальної педагогіки відповідно до „Положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України” Міністерства освіти і науки України.

Навчально-методичне керівництво й виконання програм практик забезпечується кафедрою соціальної педагогіки. До керівництва практикою магістрів залучаються досвідчені викладачі кафедри, що мають вчені звання та досвід роботи у вищому навчальному закладі.

Практика складається з трьох основних етапів:

Настановчий етап:

- а) участь в установчій конференції;
- б) знайомство з програмою практики;
- в) отримання направлення;
- г) знайомство з правами та обов'язками практиканта;
- д) призначення керівника-методиста;
- є) визначення місця і терміну практики;
- ж) узгодження графіка консультацій;
- з) складання індивідуальних завдань.

На цьому етапі викладачі кафедри соціальної педагогіки розробляють програму практики. Студенти ознайомлюються з програмою, на її основі розробляють індивідуальні плани роботи з урахуванням специфіки установи, де відбуватиметься практика. Керівник практики перевіряє і коригує плани згідно з функціональними обов'язками соціального педагога і темою дипломної роботи.

На початку практики кафедра соціальної педагогіки організовує установчу конференцію, де визначаються мета і завдання практики, які повинен виконати практикант. У цей період студенти розподіляються за викладачами (методистами), які керуватимуть практикою.

Практичний етап – власне практична діяльність виконання завдань практики, згідно з індивідуальним планом.

Робочий день практиканта визначається правилами трудового розпорядку та режимом роботи установи або організації, де він проходить практику. Кожен практикант працює за індивідуальним планом. План магістерської практики необхідно скласти так, щоб у ньому було відображено можливість реалізації основних функцій соціально-педагогічної діяльності.



З огляду на зазначені вимоги індивідуальний план студента-практиканта має бути спрямований на формування певних умінь і навичок у таких сферах діяльності соціального педагога під час практики в соціальних службах:

1. Організаційна робота;
2. Визначення актуальних проблем конкретного соціального середовища;
3. Теоретичне дослідження – вивчення наукової психолого-педагогічної літератури з даних проблем;
4. Методична робота – розробка плану соціально-педагогічної діяльності та відповідних засобів з вирішення проблеми.
5. Участь у розв’язанні проблеми соціально-педагогічного характеру.

Студент-практикант має обрати для здійснення соціально-педагогічної діяльності в соціальній службі такі напрямки:

- проведення заходу з формування здорового способу життя;
- проведення заходу з профілактики девіантної поведінки;
- організація та проведення громадської акції.

Під час практики студенти ведуть щоденник, в якому відображають зміст і терміни виконання завдань індивідуального плану.

Підсумковий етап:

- здійснення рефлексивного аналізу власної діяльності;
- підготовка і оформлення звітів;
- участь у підсумковій конференції, захист звітів.

Після завершення практики проводиться засідання кафедри, на якому студенти захищають звіти про виконання програми соціально-педагогічної практики у соціальних службах, підтверджують його необхідними документами.

## **ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ**

### **Соціально-педагогічна практика в соціальних службах.**

Термін практики — 2 тижні.

#### **Зміст практики.**

1. Знайомство з установою, керівником практики від бази практики, узгодження планів (індивідуального плану та плану роботи бази практики);
2. Знайомство з основними напрямками роботи соціальної служби та ресурсами, що можуть бути задіяними під час вирішення соціально-педагогічних проблем;
3. Розробка планів проведення заходів;
4. Складання огляду вивчених нормативно-правової бази у відповідності до специфіки соціально-педагогічної проблеми;
5. Проведення заходів з обраних напрямів соціально-педагогічної діяльності;
6. Аналіз ефективності обраних засобів під час вирішення соціально-педагогічних проблем.

### **Завдання практики.**

1. Аналіз умов здійснення соціально-педагогічної діяльності у соціальних службах.
2. Виявлення специфіки професійної діяльності соціального педагога.
3. Формування умінь організації практичної діяльності соціального педагога.
4. Теоретичне обґрунтування соціально-педагогічної діяльності.
5. Формування умінь розробки плану соціально-педагогічної діяльності.
6. Формування умінь проектування засобів соціально-педагогічної діяльності.
7. Формування умінь експериментальної перевірки розроблених соціально-педагогічних засобів.
8. Формування уміння робити висновки за результатами проведених заходів.

## **Перелік звітної документації.**

1. Характеристика студента-практиканта, підписана керівником бази практики.
2. Звіт про практику.
3. Щоденник практики.
4. Індивідуальний план роботи.
5. Розробки заходів соціально-педагогічного змісту.
6. Огляд нормативно-правової бази щодо відповідної соціально-педагогічної проблеми.
7. План соціально-педагогічної діяльності на період проходження практики.
8. Аналіз заходів проведених іншими студентами-практикантами.
9. Протоколи обговорення залікових заходів.

### **Форми та методи контролю.**

Перевірка виконання практикантами вимог до проходження практики здійснюється у двох формах: поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль здійснює керівник практики від університету, який регулярно відвідує базу практики і перевіряє записи у щоденнику, де студент послідовно відмічає виконання окремих пунктів програми. Відомості про виконання роботи занотовуються в щоденнику в міру виконання програми практики.

Критерії оцінювання практики спеціалістів у соціальних службах:

- актуальність обраної проблеми;
- доцільність обрання тих-чи-інших форм, методів та засобів;
- рівень розробки плану соціально-педагогічної діяльності та відповідних засобів;
- якість висновків за результатами практичної діяльності;
- володіння науковою мовою, соціально-педагогічними категоріями;
- оформлення звіту практики.

Підсумковий контроль здійснюється в ході захисту звіту про практику. Вся робота повинна бути особисто виконана студентом-практикантом. Для узагальнення матеріалів звіту студентам наприкінці практики відводиться один тиждень. Звіт про практику здається на кафедру.

Звіт перевіряється і затверджується керівниками практики від бази практики та навчального закладу. Підсумки практики підбиваються в процесі захисту звіту на підсумковій конференції.

Диференційована оцінка з практики виставляється залежно від якості виконання завдань практики: поглибленого вивчення теоретичного матеріалу програми та підготовки звіту про виконання індивідуального завдання. Вона враховується на рівні з іншими оцінками, що характеризують успішність студента. Оцінка з практики заноситься до екзаменаційної відомості, проставляється в заліковій книжці.

## Критерії оцінювання результатів практики.

Рівні компетентності	Оцінка	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	“відмінно” (А)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ґрунтовно і творчо володіє знаннями про сутність, специфіку та досвід соціально-педагогічної діяльності у соціальній службі.</li> <li>- завдання практики виконані повністю, або у більшому обсязі, із застосуванням творчого підходу;</li> <li>- студент виявляє власні інтереси щодо проходження практики – ним здійснено елементи власних досліджень з окремих проблем;</li> <li>- за час роботи студент налагодив високопродуктивні контакти з керівництвом бази проходження практики та його фахівцями, сприяв встановленню і підтримці позитивного мікроклімату в колективі;</li> <li>- вивчав індивідуальні особливості клієнтів та склав психолого-педагогічну характеристику;</li> <li>- працював з повною віддачею: тривалість його робочого дня (у тому разі й індивідуальна самостійна робота) становила 6 годин;</li> <li>- якісно підготував і вчасно (у повному обсязі) здав звітну документацію;</li> <li>- установа рекомендує оцінити результати практики на “відмінно”. Студент має подяку від керівника бази практики за співпрацю або від клієнтів за високоякісну соціально-педагогічну діяльність;</li> <li>- взяв участь у настановній і звітній конференції;</li> <li>- підготував виступ на підсумковій звітній конференції.</li> </ul>
Достатній (частково-пошуковий)	“добре” (ВС)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- володіє необхідним знаннями про сутність, специфіку та досвід соціально-педагогічної діяльності у соціальній службі.</li> <li>- здійснював самостійно окремі напрями роботи, інші напрями діяльності реалізувалися за умов наявності системи розгалужених директив;</li> <li>- завдання практики виконані повністю, на високому рівні;</li> <li>- за час роботи студент налагодив продуктивні контакти з керівництвом бази проходження практики та його фахівцями;</li> <li>- якісно підготував і вчасно (у повному обсязі) здав звітну документацію;</li> <li>- виявляв прагнення до власних творчих пошуків.</li> </ul>

Елементарний (репродуктивний)	“задовільно” (DE)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- володіє розрізненими знаннями про сутність, специфіку та досвід соціально-педагогічної діяльності у соціальній службі.</li> <li>- роботу здійснював виключно за дорученням та за окремими напрямками;</li> <li>- студентом-практикантом здійснено не менше половини запланованих видів діяльності;</li> <li>- звітна документація не є систематизованою та завершеною, здана невчасно;</li> <li>- студент був присутній на настановній і звітній конференціях.</li> </ul>
Низький (фрагментарний)	“незадовільно” (FX – з правом перескладання)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- студент не був присутній на настановній і звітній конференціях;</li> <li>- наявні грубі порушення у виконанні графіка роботи на базі практики;</li> <li>- студент не оволодів необхідним обсягом знань про сутність, специфіку та досвід соціально-педагогічної діяльності у соціальних службах;</li> <li>- план практики виконаний частково;</li> <li>- звітна документація представлена не у повному обсязі.</li> </ul>
Вкрай низький (недостатній)	“незадовільно” (FX – без права перескладання)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- студент не був присутній на настановній і звітній конференціях;</li> <li>- студент виявляє незнання провідних засад соціально-педагогічної діяльності у соціальних службах;</li> <li>- студент безвідповідально ставився до проходження практики, не виконав більшу половину плану практики;</li> <li>- відсутня звітна документація;</li> <li>- робота студента під час практики колективом бази практики, визначена як незадовільна.</li> </ul>

**РОЗДІЛ 3**  
**ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**  
**науково-дослідної практики в соціальних службах**  
**для студентів 5 курсу спеціальності „Соціальна педагогіка”**  
**кваліфікаційний рівень «магістр»**

Навчальна практика є важливою складовою процесу підготовки фахівця з соціальної педагогіки та ефективною формою оволодіння магістрантами вміннями та навичками, необхідної для майбутньої професійної діяльності за кваліфікацією магістр педагогічної освіти, викладач вищого навчального закладу, соціальний педагог. На практиці магістранти мають змогу закріпити і поширити знання та уміння зі спеціальних дисциплін, поглибити свою теоретичну підготовку, набути досвід діяльності соціального педагога та викладача соціально-педагогічних дисциплін. Науково-дослідна практика спрямована на формування вмінь виявлення та обґрунтування соціально-педагогічних проблем, аналізу впливу факторів соціалізації, обґрунтування способів розв’язання соціально-педагогічних ситуацій тощо. Магістрант повинен організувати та самостійно провести соціально-педагогічне дослідження.

Науково-дослідна практика магістрів є органічним продовженням попередніх кваліфікаційних рівнів (бакалавр, спеціаліст). Практика проводиться у відповідності до навчального плану.

Зміст практики визначається програмами, що затверджуються випусковою кафедрою соціальної педагогіки відповідно до "Положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України" Міністерства освіти і науки України.

Навчально-методичне керівництво й виконання програми практики забезпечується кафедрою соціальної педагогіки. До керівництва практикою магістрів залучаються досвідчені викладачі кафедри, що мають вчені звання та досвід роботи у вищому навчальному закладі.



Практика складається з трьох основних етапів:

Настановчий етап:

- а) участь в установчій конференції;
- б) знайомство з програмою практики;
- в) отримання направлення;
- г) знайомство з правами та обов'язками практиканта;
- д) призначення керівника-методиста;
- е) визначення місця і терміну практики;
- ж) узгодження графіка консультацій;
- з) складання індивідуальних завдань.

На цьому етапі викладачі кафедри соціальної педагогіки розробляють програму магістерської практики. Студенти ознайомлюються з програмою, на її основі розробляють індивідуальні плани роботи з урахуванням специфіки установи, де відбуватиметься практика. Керівник практики перевіряє і коригує плани згідно з функціональними обов'язками соціального педагога і темою магістерської роботи.

На початку практики кафедра соціальної педагогіки організовує установчу конференцію, де визначаються мета і завдання практики, які повинен виконати практикант. У цей період студенти розподіляються за викладачами (методистами), які керуватимуть практикою.

Практичний етап – власне практична діяльність виконання завдань практики, згідно з індивідуальним планом.

Робочий день практиканта визначається правилами трудового розпорядку та режимом роботи установи або організації, де він проходить практику. Кожен практикант працює за індивідуальним планом. План магістерської практики необхідно скласти так, щоб у ньому було відображено всі етапи науково-педагогічного дослідження.

З огляду на зазначені вимоги індивідуальний план студента-практиканта має бути спрямований на формування певних умінь і навичок у таких сферах діяльності соціального педагога під час науково-дослідної практики в соціальних службах:

1) організаційна робота;

2) розробка наукового апарату дослідження - обґрунтування актуальності дослідження, вибір теми дослідження, формулювання об'єкту, предмету, мети, завдань, гіпотези дослідження, розробка плану дослідження;

3) теоретичне дослідження – вивчення наукової психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження;

4) методична робота – обґрунтування плану соціально-педагогічної діяльності та розробка відповідних засобів з вирішення проблеми дослідження;

5) експериментальне дослідження – здійснення діагностики, перевірка ефективності розроблених засобів.

Під час практики магістранти ведуть щоденник, в якому відображають зміст і терміни виконання завдань індивідуального плану.

Підсумковий етап:

- здійснення рефлексивного аналізу власної діяльності;

- підготовка і оформлення звітів;

- участь у підсумковій конференції, захист звітів.

Після завершення практики проводиться засідання кафедри, на якому студенти захищають звіти про виконання програми науково-дослідної практики в соціальних службах, підтверджують його необхідними документами.

## **ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ**

### **Науково-дослідна практика в соціальних службах.**

Термін практики — 2 тижні.

#### **Зміст практики.**

1. Організація та проведення наукового соціально-педагогічного дослідження (зміст роботи має варіативний характер, визначається кафедрою соціальної педагогіки, методистом, науковим керівником магістранта, керівником практики в соціальних службах).

2. Діагностичне дослідження - знайомство з установою, де відбувається практика, виявлення існуючих соціально-педагогічних проблем, визначення проблеми дослідження.

3. Розробка наукового апарату дослідження.

4. Складання огляду вивчених наукових психолого-педагогічних джерел та нормативно-правової бази дослідження.

5. Розробка та експериментальна перевірка соціально-педагогічних засобів, що сприятимуть розв'язанню виявленої проблеми.

6. Розробка рекомендацій щодо соціально-педагогічної діяльності на базі практики.

7. У відповідності до напрямку наукової діяльності магістранта може бути заплановано виконання теоретичної та експериментальної частини дослідження.

### **Завдання практики:**

1. Аналіз умов здійснення соціально-педагогічної діяльності у соціальних службах.
2. Виявлення специфіки професійної діяльності соціального педагога.
3. Формування умінь організації наукового соціально-педагогічного дослідження.
4. Формування вміння обґрунтування наукового апарату дослідження.
5. Теоретичне обґрунтування соціально-педагогічної діяльності.
6. Формування умінь розробки плану соціально-педагогічної діяльності.
7. Формування умінь проектування засобів соціально-педагогічної діяльності.
8. Формування умінь експериментальної перевірки розроблених соціально-педагогічних засобів.
9. Формування вміння робити висновки за результатами наукового дослідження.

### **Перелік звітної документації.**

1. Характеристика магістранта, підписана керівником бази практики.
2. Звіт про практику.
3. Щоденник практики (див. Додаток А).
4. Індивідуальний план роботи (див. Додаток Б).
5. Науковий апарат проведеного соціально-педагогічного дослідження (структуру подано в Додатку В).
6. Огляд вивчених наукових психолого-педагогічних джерел та нормативно-правової бази дослідження.
7. План соціально-педагогічної діяльності.
8. Методичні розробки соціально-педагогічної діяльності.
9. Матеріали експериментального дослідження.
10. Дидактичні матеріали, методичні розробки, наочні матеріали, виготовлені магістрантами.
11. Методичні розробки виховної роботи.
12. Підсумки практики (див. Додаток Г).

## **Форми та методи контролю.**

Перевірка виконання магістрантами вимог до проходження практики здійснюється у двох формах: поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль здійснює керівник практики від університету, який регулярно відвідує базу практики і перевіряє записи у щоденнику, де магістрант послідовно відмічає виконання окремих пунктів програми. Відомості про виконання роботи відповідно до завдання занотовуються в щоденнику в міру виконання програми практики.

Критерії оцінювання науково-дослідної практики магістрів у соціальних службах:

- актуальність теми;
- теоретична та практична значущість;
- новизна;
- самостійність дослідної експериментальної роботи;
- інформованість практиканта про стан питання в теорії та практиці проблеми, що вивчається;
- рівень розробки наукового апарату дослідження;
- теоретична обґрунтованість дослідження;
- рівень розробки плану соціально-педагогічної діяльності та відповідних засобів;
- якість експериментального дослідження;
- якість розроблених рекомендацій соціально-педагогічної діяльності;
- якість висновків за результатами наукового дослідження;
- володіння науковою мовою, соціально-педагогічними категоріями;
- оформлення звіту практики.

Підсумковий контроль здійснюється в ході захисту звіту про практику. Вся робота повинна бути особисто виконана магістрантом. Для узагальнення матеріалів звіту студентам наприкінці практики відводиться один тиждень. Звіт

про практику здається на кафедрі.

Звіт перевіряється і затверджується керівниками практики від бази практики та навчального закладу. Підсумки практики підбиваються в процесі захисту звіту на підсумковій конференції.

Диференційована оцінка з практики виставляється залежно від якості виконання завдань практики: поглибленого вивчення теоретичного матеріалу програми та підготовки звіту про виконання індивідуального завдання. Вона враховується на рівні з іншими оцінками, що характеризують успішність магістранта.

Оцінка з практики заноситься до екзаменаційної відомості, проставляється в заліковій книжці.

## Критерії оцінювання результатів практики.

Рівні компетентності	Оцінка	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	“відмінно” (A)	Завдання практики виконано повністю. При виконанні магістрантом завдань практики виявився достатній рівень самостійності та творчості. Зміст та оформлення звіту і щоденника повністю відповідають вимогам. Характеристика магістранта позитивна з високою оцінкою роботи під час практики. Під час захисту магістрант дає повні, точні, обґрунтовані відповіді на всі запитання щодо програми практики і виконаної індивідуальної роботи. Має міцні знання, проявляє вміння використовувати їх на практиці.
Достатній (частково-пошуковий)	“добре” (BC)	Завдання практики виконано повністю, що повністю відбито в звітній документації. Характеристика магістранта позитивна. Роботу виконано на достатньо високому самостійному рівні. Зауваження до оформлення звіту та щоденника безпосередньо не відносяться до змісту виконаної роботи. Під час захисту магістрант може припускатися окремих неточностей або проявляти деяку невпевненість, хоча загалом має достатньо міцні знання.
Елементарний (репродуктивний)	“задовільно” (DE)	Завдання практики в основному виконані. Переважна більшість питань програми практики висвітлена в звіті, мають місце окремі помилки. Характеристика магістранта в цілому позитивна. Є зауваження до оформлення роботи та щоденника. Діяльність носить переважно репродуктивний характер. Під час захисту магістрант не дає чітких відповідей, часто збивається.
Низький (фрагментарний)	“незадовільно” (FX – з правом перескладання)	Володіє теоретичними знаннями на низькому рівні. Завдання практики виконані на недостатньому рівні. В звіті висвітлена більшість питань програми практики, однак мають місце значні недоліки або помилки. Низький рівень самостійності при виконанні завдань практики. Відсутність проявів професійного інтересу до діяльності. Характеристика магістранта в цілому позитивна, але містить ряд зауважень. Під час захисту звіту магістрант почувається невпевнено, припускається помилок. Недбале оформлення роботи і щоденника.
Вкрай низький (недостатній)	“незадовільно” (FX – без права перескладання)	Індивідуальний план практики магістрантом не виконано. Звіт не відповідає змісту та вимогам практики. Робота виконувалась не самостійно. Характеристика магістранта стосовно ставлення до практики і трудової дисципліни негативна. Під час захисту звіту магістрант не дає вірних відповідей на запитання членів комісії.



## Додаток А

### *Зразок оформлення щоденника практики.*

Міністерство освіти і науки України  
Харківський національний педагогічний університет  
імені Г.С. Сковороди

Кафедра соціальної педагогіки

### **ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ**

---

(прізвище, ім'я, по-батькові)

студентки (та) \_\_\_\_ курсу \_\_\_\_ групи  
спеціальності “соціальна педагогіка”  
факультету психології та соціології

Термін практики: з “ ” \_\_\_\_\_ р. до “ ” \_\_\_\_\_ р.

Місце проходження практики:

Харків, 2010 р.



## Додаток Б

### *Індивідуальний план роботи практиканта з науково-дослідної практики в соціальних службах.*

№ з/п	Зміст роботи	Строки виконання	Відмітка про виконання
Організаційна робота			
Розробка наукового апарату дослідження			
Теоретичне дослідження			
Методична робота			
Експериментальне дослідження			

Студент-практикант \_\_\_\_\_  
(прізвище, ініціали)

Методист \_\_\_\_\_  
(прізвище, ініціали)

## Додаток В

### *Структура наукового апарату соціально-педагогічного дослідження.*

1. Актуальність.
2. Проблема.
3. Тема.
4. Об'єкт дослідження.
5. Предмет дослідження.
6. Мета дослідження.
7. Завдання.
8. Гіпотеза дослідження.
9. Наукова новизна і практичне значення дослідження.
10. Експериментальна база дослідження

Додатково можуть бути представлені:

- апробація та впровадження результатів дослідження;
- публікації за результатами дослідження.

## Додаток Г

*Підсумки практики (заповнюється студентом-практикантом).*

Результати практики:

---

---

---

---

---

Утруднення, які виникли в роботі:

---

---

---

---

---

Побажання та пропозиції щодо удосконалення  
практики: \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

Студент-практикант \_\_\_\_\_

(прізвище, ініціали)

**Додаток Г (продовження)**  
***Висновок про роботу студента-практиканта***  
***(заповнюється методистом).***

1. Коротка характеристика роботи студента-практиканта

---

---

---

---

---

2. Індивідуальна характеристика студента-практиканта

---

---

---

---

---

3. Загальна оцінка роботи проведеної практикантом

---

---

---

---

---

Методист \_\_\_\_\_

(прізвище, ініціали)

**РОЗДІЛ 4**  
**ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**  
**психологічної складової соціально-педагогічної практики**  
**для студентів 5 курсу спеціальності „Соціальна педагогіка”**

Психологічна складова практики є важливим компонентом процесу підготовки фахівця з соціальної педагогіки. Отримання студентом психологічних знань і закріплення ним на практиці вмінь надають ньому можливість поглибити теоретичну підготовку, оволодіти досвідом практичної діяльності соціального педагога в загальноосвітньому та вищому навчальному закладі, соціальних службах тощо.

Практика проводиться у відповідності до навчального плану. Програма практики є продовженням попередніх планів підготовки спеціалістів за кваліфікаційними рівнями бакалавр, спеціаліст. Зміст практики визначається відповідно до вимог правової та іншої нормативної документації, узгоджується з кафедрою психології, затверджуються кафедрою соціальної педагогіки.

Програма практики спрямована на формування в студента вмінь дослідження соціально-педагогічних і психологічних проблем, аналізу впливу на особистість соціальних і психологічних факторів, обґрунтування способів розв'язання проблемних ситуацій тощо. Практикант має самостійно організувати психологічне дослідження та проводити заходи, які спрямовані на вирішення виявленої проблеми.

Науково-методичне керівництво здійснюється сумісно викладачами кафедр соціальної педагогіки та психології. До керівництва практикою магістрів залучаються досвідчені викладачі, що мають педагогічні та учені звання, а також практичний досвід роботи.

На початку практики у ВНЗ організується установча конференція, де визначається мета і завдання практики, а також здійснюється розподіл студентів на групи та закріплення їх за викладачами (методистами), які керуватимуть практикою.

## **ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ**

### **Психологічна складова соціально-педагогічної практики в школі.**

**Мета практики:** удосконалення комплексу психолого-педагогічних умінь та формування професійних навичок у процесі самостійної роботи на посаді соціального педагога.

#### **Зміст практики.**

Відповідно до розробленого плану соціально-педагогічної діяльності студент-практикант має здійснити такі заходи:

1. Визначити методи діагностики (опитування, тестування тощо), додаток А, Б.
2. Підібрати діагностику або комплекс діагностик (відповідно до проблеми, віку тощо), див. додаток Б.
3. Провести діагностування школярів та їхнього соціального оточення (психолого-педагогічна характеристика школяра заповнюється на дитину, яка є соціально дезадаптованою/адаптованою – „важковиховувана”), додаток В.
4. Провести консультацію (за результатами діагностування школярів).
5. Організувати та провести заходи з подолання проблеми (соціально-педагогічний тренінг, розвивальна або корекційна робота тощо).
6. Проаналізувати отримані результати (сформулювати рекомендації).
7. Скласти звіт, додаток Г.

#### **Перелік звітної документації.**

1. Індивідуальний план психологічної діяльності в школі.
2. Матеріали психологічного дослідження (за результатом проведення діагностування, опитування тощо).
3. План проведення консультації.
4. Звіт (з корекційно-розвивальної роботи, тренінгових занять).



## **Форми та методи контролю.**

Під час проходження студентом практики методист (керівник практики від кафедри психології) здійснює поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється методистом безпосередньо на базі практики, де він надає групові та індивідуальні консультації студентам, перевіряє їхні плани, звіряє відомості про виконання окремих пунктів програми відповідно до завдань практики тощо. Підсумковий контроль здійснюється сумісно методистами кафедри соціальної педагогіки та психології під час захисту звітів про практику. Вся звітна документація має бути особисто виконана студентом. Звіт про практику здається на кафедру соціальної педагогіки.

Критеріями оцінювання роботи є: актуальність теми; новизна; теоретична обґрунтованість та практична значущість досліджень; самостійність проведення психолого-педагогічних заходів, а також результативність експериментальної роботи. Особлива увага приділяється оформленню звітної документації.

Оцінювання студентів здійснюється згідно з п'ятьма рівнями компетентності: високий, достатній, елементарний, низький. Відповідно до цих рівнів виставляється оцінка: „відмінно” (A), „добре” (BC), „задовільно” (DE), „незадовільно” (FX – з правом перескладання), „незадовільно” (FX – без права перескладання).

## Додаток А.1

### *Орієнтовна анкета для учнів.*

1. Прізвище, ім'я.
2. Стать.
3. Клас.
4. Які із нижченазваних видів підготовки ти бажав би отримувати в школі в першу чергу:
  - загальна мовна культура (російська, українська, іноземна мови, література, культура мовлення);
  - культура спілкування;
  - етика поведінки (моральні цінності, норми і правила);
  - математична культура;
  - підготовка до праці;
  - набування професії;
  - підготовка до вступу в ВНЗ;
  - підготовка до сімейного життя;
  - художня підготовка (предмети естетичного циклу);
  - економічна підготовка.
5. Які уроки (назви предмети) ти відвідуєш із великим бажанням (а), без бажання (б), не можу визначити (в). Напиши всі предмети шкільного розкладу.
6. Яким учнем ти себе вважаєш:
  - здібним;
  - хорошим;
  - середнім;
  - малоздібним;
  - таким, який надто важко піддається навчанню.

7. Якою ти бачиш свою школу зараз (а) та якою б хотів бачити в майбутньому (б):
- другий дім;
  - примусовість;
  - улюблене місце;
  - будинок творчості;
  - школа радості;
  - місце, де тебе ганьблять;
  - школа спілкування;
  - місце, куди повертатися не хочеться;
  - циганський табір;
  - місце, де відчуваєш себе гірше за інших.
8. Оціни в собі нижченазвані якості за п'ятибальною системою: чесність, правдивість, доброта, щедрість, колективізм, товариськість, працелюбство, працездатність, сила волі, настирливість, оптимізм, віра, скромність, витримка, терпимість (толерантність), достоїнство, честь, активність, заповзятливість, самостійність, незалежність, допитливість, захопливість (захоплення), культурність (культура), вихованість, сміливість, рішучість, уміння відстояти себе, свою позицію.
9. У яких видах діяльності ти б хотів узяти участь у вільний час (шефство над ветеранами, допомога хворим, робота з малюками, допомога дитячому садочку, упорядкування двору, вулиці, робота поза межами школи, яка оплачується, робота в шкільному кооперативі, праця в садку чи в городі, хатня робота, прослуховування музики, гра на музичних інструментах, співи, танцювальний гурток, дискотека, танці, предметні гуртки та факультативи, драматичний гурток, заняття психологією, комп'ютерні ігри, перегляд теле- й відео передач, технічні гуртки, спортивні секції, гуртки художньої творчості, домашні настільні ігри, читання, зустрічі з друзями на лоні природи тощо)?

10. Хто мешкає разом з тобою в родині? (Перерахувати).
11. Як часто ваша сім'я збирається разом? (Щоденно, вихідними днями, рідко, ніколи).
12. Чим займається ваша сім'я, коли збирається разом? (Вирішує проблеми, разом працює, усі зайняті спільною справою, кожен зайнятий своїми проблемами, справами, разом відпочиваєте, проводите дозвілля).
13. Чи береш до уваги погляди (думки) батьків, коли обираєш собі друзів? (Завжди, інколи, ніколи).
14. Чи говориш ти батькам правду? (Завжди, інколи, ніколи).
15. Як ти оцінюєш свої стосунки з оточуючими? (Довірливі, абсолютне взаєморозуміння, шанобливі, відсутність взаєморозуміння, конфліктні, нешанобливі).
16. Періодичність, коли і як батьки впливають на твою вихованість? (Ласка, заохочення, переконування, повчання, роз'яснення, покарання, примушування, жорсткі вимоги, погрози, лайка (картання), ображення, фізичне покарання, приниження перед іншими людьми).
17. Чи однакові вимоги з боку батьків до тебе у твоїй сім'ї? (Так, ні, не зовсім).
18. Які життєві цілі ти вважаєш для себе головними? Пронумеруй їх за значущістю (фірмові речі, приваблива зовнішність, гроші, широка освіченість та ерудиція, вірні друзі, цікава професія, здоров'я, влада над іншими, фізична сила, повага оточуючих, кохання, творчі здібності, розум, вдала кар'єра, розваги, самореалізація особистості, визнання товариством, громадою).
19. Як ти поціновуєш стан свого здоров'я? (Абсолютно здоровий, нормальний стан здоров'я, здоров'я середнє, турбує, слабке).
20. Чи вживаєш тютюн, алкоголь, наркотичні чи токсичні речовини? (Постійно, інколи, ніколи, пробував один раз).

## Додаток А.2

### *Орієнтовна анкета для батьків.*

1. Прізвище, ім'я, по батькові.
2. Стать.
3. Вік.
4. Освіта.
5. Професія.
6. Склад сім'ї.
7. Житлові умови.
8. Житлова площа (загальна, житлова).
9. Предмети культурного вжитку в сім'ї.
10. Домашня бібліотека.
11. Спортивне приладдя.
12. Газети і журнали в сім'ї.
13. Сімейний бюджет.
14. Головні статті витрат.
15. Вільний час упродовж тижня.
16. Форми проведення вільного часу в сім'ї.
17. Фактори виховання дитини (навчання, спілкування з однолітками в класі, стосунки в сім'ї, праця, неформальне спілкування, засоби масової інформації, діяльність на дозвіллі, спадковість, педагогічний вплив).
18. Думки про свою дитину як учня: здібний; хороший; середній; малоздібний; важко піддається навчанню.
19. Ставлення батьків до навчання дитини: вважаю, що це його справа; переживаю разом з ним невдачі; радію за його успіхи; систематично допомагаю готувати домашні завдання; контролюю навчання дитини.
20. Оцінювання якостей дитини за п'ятибальною системою: чесність, правдивість, доброта, щедрість, колективізм, працелюбність, працездатність, сила волі,

- наполегливість, оптимізм, віра, скромність, толерантність, витримка, достоїнство, честь, активність, заповзятливість, самостійність, незалежність, допитливість, захопливість, рівень культури, вихованість, сміливість, рішучість.
21. Відвідування батьками школи: щоденно, щотижня, щомісяця, один раз на четверть, рідше.
22. Сумісне проведення часу: щоденно, упродовж вихідних днів, рідко, ніколи.
23. Допомога школі: робота в батьківському комітеті, чергування під час проведення заходів, заняття з відсутніми, проведення бесід, організація екскурсій, керівництво гуртками чи секціями, ремонт школи, ремонт меблів, обладнання кабінетів.
24. Сумісна діяльність в родині: разом розв'язуємо проблеми, разом працюємо, кожен бере участь у вирішенні загальної справи, кожен робить тільки свою справу, разом відпочиваємо і проводимо дозвілля.
25. Характер стосунків у родині: дуже добрі, не дуже добрі, погані, конфліктні.
26. Методи виховання, які найчастіше використовуються в сім'ї: ласка, заохочення, переконування, повчання, роз'яснення, примушування жорсткі вимоги, погрози, лайка, ображення, фізичне покарання, приниження перед ін. людьми.
27. Оцінювання стану здоров'я дитини: абсолютно здоровий, нормальне здоров'я, середнє, нижче середнього, слабке.
28. Ставлення дитини до паління, алкоголю, токсичних та наркотичних засобів (один раз, інколи, декілька разів, часто).
29. Заняття, яким дитина надає переваги (допомога хворим, ветеранам, робота з малюками, упорядкування двору, вулиці, робота поза межами школи, робота в шкільному кооперативі, праця в садку чи в городі, хатня робота, слухання музики, гра на музичних інструментах, співи, танцювальний гурток, дискотека, предметні гуртки та факультативи, драматичний гурток, комп'ютерні ігри, перегляд теле- й відео передач, технічні гуртки, спортивні секції, гуртки художньої творчості, домашні настільні ігри, читання, зустрічі з друзями тощо).

### Додаток А.3

#### *Орієнтовна анкета для класного керівника.*

1. Як ви оцінюєте (за п'яти бальною системою) розумові здібності ваших учнів?
2. Як ви оцінюєте (за п'ятибальною системою) рівень вихованості ваших учнів?
3. Якими учнями ви вважаєте своїх підлеглих?
  - здібними;
  - хорошими;
  - середніми;
  - малоздібними;
  - такими, що важко піддаються навчанню.
4. Оцініть у кожній дитині одну домінуючу якість за п'ятибальною системою: чесність, правдивість, доброта, щедрість, колективізм, товариськість, працьовитість, працездатність, сила волі, наполегливість, оптимізм, віра, скромність, терпимість, витримка, достоїнство, честь, активність, заповзятливість, самостійність, незалежність, допитливість, захопливість, культурність, вихованість, сміливість, рішучість, уміння відстояти себе.
5. Як часто бувають у школі батьки дитини? (Щоденно, щотижня, щомісячно, один раз за чверть, рідше).
6. Якими ви вважаєте виховні умови в сім'ї учня? (Дуже добрі, благополучні, не дуже благополучні, антипедагогічні).
7. Чи однакові вимоги висувають батьки до дитини? (Так, ні, не завжди).
8. Який метод виховання використовується в сім'ї даного учня як основний? (Надмірна опіка, переконання, роз'яснювання, примушування, погрози, фізичне покарання, тиск на особистість, приниження або їх антиподи).
9. Які обставини (фактори) визначальні у вихованні даної дитини? (Навчання, спілкування з однолітками в класі, стосунки в сім'ї, праця, неформальне спілкування, засоби масової інформації, дозвілля, спадковість, педагогічний вплив).

10. Як ви оцінюєте стан здоров'я учнів? (Абсолютно здоровий, нормальний стан здоров'я, здоров'я середнє, нижче середнього, слабке).
11. Чи палять ваші учні, вживають алкоголь, наркотичні і токсичні засоби? (Одноразово, інколи, декілька разів, часто).
12. Яким би чином ви визначили ціннісні орієнтири ваших учнів? (Фірмові речі, приваблива зовнішність, гроші, широка освіченість та ерудиція, фізична сила, вірні друзі, цікава професія, здоров'я, влада над іншими, повага оточуючих, любов (кохання), творчі здібності, розум, вдала кар'єра, розваги, самореалізація особистості, визнання в громаді).
13. Які напрямки інтересів (захоплень) ваших учнів? (Шефство над ветеранами, допомога хворим, робота з малюками, допомога дитячому садочку, упорядкування подвір'я, вулиці, робота поза школою, яка оплачується, робота в шкільному кооперативі, праця в садку чи в городі, хатня робота, прослуховування музики, гра на музичних інструментах, співи, танцювальний гурток, дискотека, танці, предметні гуртки та факультативи, драматичний гурток, заняття психологією, комп'ютерні ігри, перегляд теле- й відео передач, технічні гуртки, спортивні секції, гуртки художньої творчості, домашні настільні ігри, читання, зустрічі з друзями на лоні природи тощо).

Таблиця відповідей

№ учня	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
А										
Б										
В										



## **Додаток Б**

### **Орієнтовний перелік діагностичних методик.**

#### **1. Робота з учнями молодшої школи.**

- 1.1. Дослідження готовності дитини до навчання в школі.
- 1.2. Дослідження адаптація дитини до школи.
- 1.3. Дослідження мотиваційної та афективної сфери учнів.
- 1.4. Дослідження розвитку мислення молодшого школяра.
- 1.5. Дослідження поведінкової сфери учнів.
- 1.6. Дослідження девіації школярів.
- 1.7. Дослідження соціально-педагогічної занедбаності дітей.

#### **2. Робота з учнями основної школи.**

- 2.1. Дослідження адаптація дитини до навчання в основній школи.
- 2.2. Дослідження мотивації учня до навчання.
- 2.3. Дослідження когнітивної сфери учнів.
- 2.4. Дослідження акцентуацій характеру школярів.
- 2.5. Дослідження агресивності учнів.
- 2.6. Дослідження міжособистісних емоційних зв'язків у класі (соціометрія).
- 2.7. Дослідження обдарованості учнів.

#### **3. Робота з учнями старшої школи.**

- 3.1. Дослідження мотивації досягнень в учнів.
- 3.2. Дослідження тривожності в учнів.
- 3.3. Дослідження інтелектуального розвитку школярів.
- 3.4. Дослідження ціннісних орієнтацій школярів.
- 3.5. Дослідження групової згуртованості в класі.
- 3.6. Дослідження міжособистісних конфліктів у класі.
- 3.7. Дослідження професійних намірів школярів.

#### **4. Робота з педагогічним колективом.**

- 4.1. Дослідження професійної діяльності педагога.
- 4.2. Дослідження здібності педагога до емпатії.
- 4.3. Дослідження агресивності педагога.
- 4.4. Дослідження соціально-психологічної компетентності вчителів.
- 4.5. Дослідження психологічного клімату в педагогічному колективі.
- 4.6. Дослідження умов шкільного середовища.

#### **5. Робота з адміністрацією навчального закладу.**

- 5.1. Дослідження стилю керівництва педагогічним колективом.
- 5.2. Дослідження індивідуальних та особистісних особливостей.
- 5.3. Дослідження особливостей соціальних поведінкових реакцій.

#### **6. Робота з батьками.**

- 6.1. Дослідження сім'ї та сімейного виховання.
- 6.2. Дослідження батьківських установок та реакцій.
- 6.3. Дослідження відношення батьків до дитини.
- 6.4. Дослідження соціокультурного середовища розвитку дітей.

## Додаток В

### ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ШКОЛЯРА

#### I. Загальна інформація про особистість

(інформація про стан здоров'я заповнюється з медичної картки школяра, про психологічне обстеження з психологічної картки учня).

1. **Прізвище** \_\_\_\_\_

ім'я \_\_\_\_\_

по батькові \_\_\_\_\_

2. **Стать** \_\_\_\_\_

3. **Вік** (скільки повних років на час складання характеристики) \_\_\_\_\_

4. **Стан складових індивідуального здоров'я (високий, достатній, середній, низький):**

фізичний розвиток \_\_\_\_\_

психічний розвиток \_\_\_\_\_

соціальний розвиток \_\_\_\_\_

духовний розвиток \_\_\_\_\_

5. **Умови сімейного виховання (відповідь підкреслити):**

- склад сім'ї:

повна;

не повна (хто з батьків виховує: мати, батько);

не рідний один або обидва батьки;

багатодітна сім'я;

- хто із членів сім'ї має найбільший позитивний вплив:

батько, мати, брат, сестра

- хто із членів сім'ї має найбільший негативний вплив:

батько, мати, брат, сестра

- загальна атмосфера в сім'ї:

доброзичлива, тепла;

конфліктна;

- взаємовідносини між членами сім'ї:

в цілому:    добрі            погані

з матір'ю:   близькі    довірливі    відчужені

з батьком:   близькі    довірливі    відчужені

- тип сімейного виховання:

гіпопротекція (відсутність уваги з боку батьків);  
потураюча гіпопротекція (перебільшене опікування з боку батьків);  
нормальне сімейне виховання;

- здійснення контролю за поведінкою:

відсутність контролю;  
слабкий контроль;  
достатній рівень контролю;  
суровий, жорсткий контроль;

- надання самостійності:

обмежена самостійність;  
необмежена самостійність ;

- умови розвитку дитини:

до школи виховувався вдома;  
до школи відвідував дитячий садок;

- скільки років навчається в цій школі \_\_\_\_\_

- ігнорування дорослими ціннісних орієнтацій дитини:

перешкоджання дружнім стосункам з вибраними однолітками;  
нав'язування іншого кола спілкування;  
виказування неповаги до особистості досліджуваного.

## **6. Причини постановки на внутрішньошкільний облік:**

---

### **II. Загальна характеристика основних видів діяльності.**

#### **1. Яким видам діяльності віддає перевагу:**

навчальній;  
трудовій;  
ігровій;  
суспільно-політичній;  
спортивній;  
туристичній;  
художньо-естетичній;  
конструкторсько-технічній;  
дослідницькій роботі в різних галузях.

#### **2. Чи має професійну спрямованість (для учнів старшої школи):**

так            ні            стійка            не стійка

**3. На яку професійну діяльність спрямований**

---

**4. Як навчається, які оцінки переважають:**

назва навч. предмета	1- семестр	2- семестр
математика		
рос. та укр. мова		
рос. та укр. література		
іноземна мова		
фізика		
хімія		
біологія		
географія		
історія		
фізична культура		
музика		
трудове навчання		

**5. До яких навчальних предметів виявляє більш високий рівень зацікавленості:**

---

---

і навпаки, до яких – низький

---

---

**6. Вивчає навчальний матеріал:**

свідомо;  
системно;  
механічно „зазубрює”;  
не вивчає.

**7. Як ставиться до інтелектуальної або практичної діяльності:**

із зацікавленістю;  
байдуже;  
у яких видах праці проявляє активність, ініціативу

---

---

### **8. Яку роль виконує в діяльності:**

організатор;  
ініціатор (лідер);  
активний виконавець;  
пасивний учасник.

### **9. Чим любить займатися у вільний час:**

читати книжки;  
гуляти на вулиці;  
сидіти дома;  
спілкуватися з друзями;  
грати в азартні ігри;  
допомагати по господарству;  
дивитися телевізор;  
займатися в гуртках, секціях.

## **III. Загальна характеристика спрямованості особистості.**

### **1. Соціальні потреби особистості (потрібне підкреслити):**

потреба в спілкуванні з товаришами, дорослими (проявляється систематично, в обмеженій мірі, не проявляється);  
потреба в нових враженнях;  
потреба в самоутвердженні;  
потреба у визнанні (включення до групи);  
потреба в здійсненні контролю та влади над іншими;  
потреба в прийнятті (емоційно насичені стосунки з окремими членами групи);  
потреба в навчанні;  
потреба в колективній праці;  
потреба в громадській діяльності.

### **2. Асоціальні форми поведінки (постійні, часткові):**

порушення внутрішньошкільних правил поведінки (прогули, конфліктування з учнями та вчителями, грубість, брехливість, пошкодження шкільного майна тощо) \_\_\_\_\_;  
куріння (ситуативне, постійне);  
вживання вина, горілки (ситуативне, постійне);  
наркоманія та токсикоманія (ситуативна, постійна);  
нерозважлива сексуальна поведінка;  
правопорушення (ситуативні, постійні):  
    проти особистості      проти матеріальних цінностей;  
утеча з дому (одноразово, часто).

#### IV. Місце особистості в колективі.

1. *Користується чи не користується симпатіями колективу чи окремої його частини.*

2. *Користується чи не користується авторитетом серед однокласників, причини (вказати)* \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

3. *Чи має надійних друзів* (роль в дружбі:      провідна      ведена)  
\_\_\_\_\_

4. *Чи має особисті стосунки з особами, схильними до правопорушень*  
\_\_\_\_\_

5. *Чи є членом групування поза класним колективом*  
\_\_\_\_\_

#### V. Характерологічні особливості особистості.

1. *Спрямованість рис характеру:*

принциповість, безпринципність;  
правдивість, брехливість;  
працьовитість, ледарювання;  
безкорисливість, користолюбство;  
скромність, нескромність;  
громадська, егоїстична;  
справедливість, несправедливість;  
чуйність, черствість;  
відвертість, лицемірство.

2. *Інтелектуальні риси:*

спостережливість;  
практична спрямованість розуму;  
допитливість.

3. *Вольові риси:*

упевненість у своїх силах;  
дисциплінованість;  
ініціативність;  
особиста організованість;  
самотійність;

зібраність;  
самовладання;  
хоробрість;  
наполегливість чи впертість.

**4. Емоційні риси:**

веселість;  
пригніченість;  
бадьорість;  
не зворушливість.

**5. Риси, що виражають ставлення до діяльності:**

добросовісність                      недобросовісність;  
працездатність                      непрацездатність;

**6. Риси, що виражають ставлення до самого себе:**

впевненість;  
вимогливість;  
самокритичність;  
самозакоханість.

**VI. Особливості афективно-емоційної сфери. Особливості поведінки.**

**Рівні проявлення:** «1» - низький, «2» - середній, «3» - високий.

тривожність;  
агресивність;  
емоційна нестійкість.

**VII. Психологічний аналіз структури індивідуально-психологічних особливостей особистості.**

**1. Характеристика властивостей темпераменту:**

сила-слабкість, чутливість		
рухливість-інертність		
урівноваженість-неврівноваженість		
екстраверсія-інтроверсія		
емоційна стабільність-нейротизм		
норма-психотизм		
тривожність		
агресивність		

## **2. Характеристика пізнавальних процесів:**

увага:		
- об'єм		
- стійкість		
- переведення уваги		
- динаміка концентрації		
пам'ять:		
- механічна		
- оперативна		
- довгострокова		

## **3. Структура інтелекту:**

вербальні здібності		
математичні здібності		
конкретно-практичні здібності		
технічні здібності		
естетичні здібності		
комунікативні здібності		
організаторські здібності		
спеціальна обдарованість		

## **4. Особливості самооцінки та сформованості «Я- концепції»:**

завищена                      занижена;  
адекватна                    неадекватна;  
самовідношення.

## **5. Характерологічні особливості (мотивація досягнення):**

очікування успіху - уникання невдачі	
реакція на фрустрацію	
особливості вирішення конфлікту	
екстернальність - інтернальність	
сизотимія - афектотимія	
сила "Я"- слабкість "Я"	
домінантність - субмісивність	
безпечність - стурбованість	
хорообрість - боязкість	
жорсткість - сензитивність	



підозрюваність – довірливість	
наївність - проникливість	
реальність - мрійливість	
гіпотимія - гіпертимія (упевненість у собі)	
самодетермінованість - конформність	
імпульсивність - контроль потреб	
фрустрированість - толерантність	
здатність до вольової напруги	

**6. Тип акцентуації характеру:** \_\_\_\_\_

**7. Спрямованість:**

рівні пізнавальної активності;  
 мотиви навчальної діяльності;  
 пізнавальні інтереси і нахили до навчальних предметів;  
 професійні інтереси;  
 ціннісні орієнтації;  
 діловий, особистісний, комунікативний напрямок.

**8. Адаптивність:**

адаптивність – дезадаптивність	
зони дезадаптації	
переважні механізми психологічного захисту	
рівень особистісної зрілості	

**9. Мислення:**

наочно-образне (конкретне)	
вербально-логічне (понятійне)	
загальний рівень інтелектуального розвитку (IQ)	

**ВИСНОВОК:**

Виділяються психологічні механізми, які призводять до соціальної дезадаптації/адаптації школяра

---



---



---



---



---

## Додаток Г

### *Орієнтовна схема звіту*

*(з корекційно-розвивальної роботи, тренінгових занять).*

#### **1. Вступна частина:**

- назва тренінгу;
- число, місяць, рік проведення;
- група (клас);
- кількість учнів;
- стать (окремо скільки дівчат і хлопців).

#### **2. Основна частина:**

- цілі тренінгу;
- обладнання;
- методи тренінгової роботи (групова дискусія, ігрові тощо);
- зміст тренінгу (інструкція, завдання тощо).

#### **3. Заключна частина:**

- висновок (навести отримані дані щодо ефективності реалізованого заходу);
- рекомендації (респонденту, батькам, педагогічним працівникам).

## ЛІТЕРАТУРА

Гриньова В.М., Яресько К.В. Теоретико-методологічні основи соціально-педагогічної діяльності. – Харків: Крок, – 2003. – 32 с.

Дмитренко Т.О., Яресько К.В. Методологічні основи соціальної педагогіки. – Харків: Крок, 2003. – 32 с.

Загальні засади соціально-педагогічної роботи з сім'єю: навчально-методичний посібник/Укладачі: Л.В.Ричкова, В.В.Костіна –Х.: ХНПУ, 2004. –32 с.

Костіна В.В. Структура проведення олімпіади//Організація творчої діяльності студентів / за заг. ред. проф. Т.О. Дмитренко. – Х.: Крок, 2003. – С. 19-21.

Костіна В.В. Філософський аспект проектування освітнього середовища // Наукові читання з педагогічних та соціально-педагогічних проблем: Матеріали доп. Наук.-практ. конф., 14 черв. 2007р., Харків/Харк. нац. пед. ун-т; за заг. ред. проф. Т.О. Дмитренко. – Х.: ХОГОКЗ, 2007. – С. 21–24.

Костіна В.В., Яковенко К.Ю. Методичні рекомендації зі спецкурсу «Організація роботи соціального педагога з обдарованими школярами» для студ. спец. «Соціальна педагогіка» / В.В.Костіна, К.Ю.Яковенко. –Х.: ХНПУ, 2010.–32с.

Костіна В.В., Яковенко К.Ю. Роль психологічного діагностування в роботі соціального педагога з обдарованими учнями в загальноосвітньому навчальному закладі// Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття: матеріали. наук. конф. молодих учених, 24–25 квітня 2007 р. / Харк. держ. акад. культури; Відп. Ред. С. В. Сищенко. – Х.: ХДАК, 2007.– С. 85–86.

Мельник Ю. Б. Діалектика здоров'я / Ю. Б. Мельник // Всемирный Этический Форум «Единый мир – здоровый человек» : сб. тр. междунар. конгр., 27-30 апр. 2004 г. – Ялта, 2004. – С. 214–216.

Мельник Ю. Б. Соціально-педагогічна система формування культури здоров'я школярів / Ю. Б. Мельник // Соціальна робота в Україні : теорія і практика : наук.-метод. журнал. – К., 2008. – № 1. – С. 50–56.

Мельник Ю. Б. Феномен „культура здоров'я” (методологічний та методичний аспекти) / Ю. Б. Мельник // Всемирный Этический Форум „Этика и гуманизм” : сб. тр. междунар. конгр., 25 – 29 апр. 2005 г. – Алушта, 2005. – С. 177–179.

Мельник Ю. Б. Формування культури здоров'я учнів початкової школи / Ю. Б. Мельник // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв. – Х. : ХДАДМ (ХХП), 2002. – Вип. 23. – С. 37–49.

Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи з дисципліни «Опікунство та піклування»: для студентів денної та заочної форм навчання спец. «Соціальна педагогіка» / Упоряд. В.В. Костіна. – Х.: ХНПУ, 2006. – 76 с.

Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи з дисципліни «Соціальна робота» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності «Психологія» / Упоряд. В.В. Костіна. – Харків: ХНПУ, 2007. – 68 с.

*Навчальне видання*

**Соціально-педагогічна практика**

Навчально-методичний посібник  
для студентів 5 курсу зі спеціальності „соціальна педагогіка”

*Автори:*

**Костіна Валентина Вікторівна**

**Мельник Юрій Борисович**

**Микитюк Сергій Олександрович**

**Могилка Олександр Петрович**

**Яресько Катерина Вікторівна**

*Комп'ютерний набір і верстка*

**Мельник Ю.Б.**

Друкується в авторській редакції

Видано за рахунок авторів

Підп. до друку 13.09.2010 р. Формат 60x84/16  
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.  
Ум. друк. арк. 3,95. Обл. вид. арк. . Зам. №  
Тираж 100 прим.

Харківський національний педагогічний  
університет імені Г.С. Сковороди  
Україна, 61002, Харків, вул. Артема, 29

---